

המיקל בארץ הלכה כמותו בחוצה לארץ".

אם כן, ולעביר מר כבית שמאי דמקילי טפי מרבי עקיבא וסוברים שאף האביונות אינם פרי ודאי, ומשום הכלל ש"כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחוצה לארץ" תהא הלכה כמותם⁽²⁴⁾.

דתנן בברייתא: צלף — בית שמאי אומרים: אם מגדלים אותו בסמוך לגפן הרי הוא נאסר משום איסור כלאיים בכרם,

ובית הלל אומרים: אין הצלף נאסר משום כלאיים בכרם,

אלו ואלו מודים שהצלף חייב בדין ערלה,

דנה הגמרא בכיבור דברי הברייתא: **הא גופא קשיא!**

אמרת בתחלת הברייתא: צלף — בית שמאי אומרים: הרי הוא כלאים בכרם, אלמא צלף מין ירק הוא, שהרי איסור כלאים נאמר רק בירק או דגן הגדלים בכרם ולא באילן הגדל בו.

והדר תני בסוף הברייתא: אלו ואלו מודים שהצלף חייב בדין ערלה, אלמא, צלף מין

כל פירות האילן מלבד דגן יין ושמן הוא מדרבנן. וכך היא שיטת רש"י [עייין בדבריו כאן ובחולין ו ב]. אולם שיטת הרמב"ם (פ"ב מתרומות ה"א וה"ו) שחיוב המעשרות שלהם הוא מהתורה, ורק ירק או צלף חיובם מדרבנן, וצ"ע מסוגיותנו.

הכסף משנה (פ"א ממע"ש ה"ג) מיישב שיטתו, שסוגיותנו עוסקת בפירות גרועים בדומה לצלף שבזה הרמב"ם מסכים שחיוב מעשרותיהם הוא רק מדרבנן. וראה עוד בפני יהושע, הצ"ח וספר ברכת ראש.

24. צריך ביאור, איך יתכן להכריע כבית שמאי מכח הכלל ש"כל המיקל בארץ הלכה כמותו בחוצה לארץ", והרי אפילו אם ננקוט כדעת רש"י (עייין לעיל הערה 19) שהטעם בזה הוא משום ש"ספק דרבנן לקולא" הרי במחלוקת זו שבין ב"ש לב"ה כבר נפסקה ההלכה כבית הלל ושוב אין לפנינו ספק.

ובשלמא לדעת אלו הסוברים שההלכה כדברי המיקל נלמדת מעיקר ההלכה שנאמרה בסיני שספיקו מותר יש לומר כפי שביאר הר"ן בקידושין (לו ב ד"ה כל) שזה גופא חידשה

ההלכה ל"משה מסיני" שגם כשהספק אינו שקול אלא הוא ספק כל דהו שלא נחשב כלל ל"ספק" בשאר דיני התורה מכל מקום הלכה כדברי המיקל, ולכן נאמר כלל זה אף בנידון שנחלקו בו יחיד ורבים. ומוסיף החזון איש (ערלה יא ז) בכונתו, שבאופן שדנו על ענין מסויים במושב בית דין והכריעו ה"רוב" כצד אחד גם הר"ן מסכים, כיון שבזה אמרה תורה "אחרי רבים להטות" שוב אין לפנינו ספק כלל ולא שייך בזה "הלך אחר המיקל", אלא רק בנידון שחלקו בו תנאים או אמוראים שבזה הטעם שפוסקים כ"רבים" אינו משום "אחרי רבים להטות" אלא משום הכלל "הלך אחר הגדול" [וכפי שמבואר בגמרא עבודה זרה (ז א) לענין שני חכמים החולקים ביניהם ואחד מהם גדול מחבירו עייין שם], בזה חידש הר"ן שאף שמכריעים כ"רבים" או כ"גדול" מכל מקום הכרעה זו אינה הכרעה גמורה ועדיין יש בה צד קלוש של ספק ושוב שייך לומר בזה "הלכה כדברי המיקל", עייין בדבריו. ולפיכך, סברה הגמרא בקושייתה שגם כלפי דעתם של בית שמאי נאמר כלל זה ולא גרעה שיטתם משיטת יחיד כנגד רבים, שדעתו של יחיד גורמת עדיין